

NIEUWSBRIEF HEI, HEG & HOOGEIND

WINTER 2021

IN DIT NUMMER:

**VOORWOORD
REDACTIE** 1

AGENDA 1

**DE ALGEMENE
LEDENVERGADE
RING DOOR
ONZE
VOORZITTER** 2

**RESULTAAT
RABO
CLUBSUPPORT** 2

OPROEP 2

**RESULTATEN
BIMAG; BOEREN
INSECTEN
MONITORING
AGRARISCHE** 3

**WATER
VASTHOUDEN OP
EN ROND DE
GASTELSCHE
HEIDE** 4

GEBORTE 4

**PROJECT BODEM
WATER-
BIODIVERSITEIT:
DE NULMETING
SCHOTBALK
STUWEN** 5

**FOTOCOLLAGE
NATUURWERK-
DAG 2021** 6

STILLE KRACHT 7

**MONITORING
AGRARISCH
NATUUR EN
LANDSCHAPS
BEHEER (ANLB)** 7

**FOTOCOLLAGE
TORENVALK IN
DE LIFT** 8

**TORENVALK IN
DE LIFT** 9

COLOFON 9

VOORWOORD REDACTIE

De donkere dagen dienen zich weer aan. Dit jaar blijken ze weer extra donker te zijn want er gelden weer strenge coronamaatregelen. Waar we in de vorige nieuwsbrief van september nog vol verwachting uitkeken naar onze eerste jaarvergadering sinds jaren lijkt dat nu al weer ver weg te zijn. Maar toch, die jaarvergadering is er toch gekomen en die was als vanouds gezellig. Onze voorzitter heeft er een verslag van gemaakt wat u verderop in deze nieuwsbrief kunt lezen.

Daarnaast kunt u in deze editie lezen over allerlei andere zaken rondom onze vereniging. Zo lichten we de stand van zaken toe over de verschillende projecten waaronder het torenvalkproject en het BIMAG: Boeren Insecten Monitoring Agrarisch Gebied. Ook voorzien we u van een collage van de natuurwerkdag van

begin november. In deze editie komt u ook te weten waarom deze nieuwsbrief vrijwel nooit tekstuele fouten bevat. Kortom: genoeg te lezen in deze donkere dagen!

Maar naast donker zijn deze dagen natuurlijk vooral ook gezellig. Wij wensen u dan ook namens de hele redactie hele fijne feestdagen toe. Tot in het nieuwe jaar!

Namens de redactie,

Peter, Thijs,
Roel en Koen

AGENDA:

Vanwege de coronamaatregelen is de agenda voorlopig weer leeg.

De algemene Ledenvergadering door onze voorzitter

Na anderhalf jaar geen activiteiten van onze vereniging kon dan toch de algemene jaarvergadering op 28 oktober jl. doorgaan en mocht ik deze voor de eerste maal voorzitten.

Ondanks de omstandigheden was er toch een opkomst van zo'n 30 leden. Tijdens de vergadering hebben we samen teruggeblikt op de jaren 2019, 2020 en een stukje van 2021. Na de toelichtingen van de diverse kartrekkers van de werkgroepen, was het goed om te constateren dat bijna alle werkgroepen hun werkzaamheden hebben kunnen uitvoeren, ondanks de beperkingen. Omdat het niet mogelijk was om bijeenkomsten te organiseren heeft de werkgroep

Resultaat Rabo ClubSupport

In de vorige nieuwsbrief deden we weer een oproep voor de Rabo ClubSupport. Goed te zien dat veel leden en wellicht ook niet-leden hier gehoor aan hebben gegeven. Er is dit jaar namelijk weer 278,27 opgehaald. Het bedrag is bedoeld voor de aanschaf van materialen binnen onze vereniging. Wel is het bedrag iets lager dan voorgaande jaren. Genoeg reden om hier volgend jaar weer wat extra aandacht aan te geven. Voor iedereen die op onze vereniging heeft gestemd: heel veel dank voor uw hulp!

Jaarprogramma helaas niet alles kunnen doen wat zij van plan waren. De komende maanden zal dit hoogstwaarschijnlijk ook niet aan de orde zijn. Zoals gewoonlijk heeft Krijn het jaar -en financieel

verslag aan de aanwezigen toegelicht. De kascommissie (Erik van Asten en Peter van Rijsingen) heeft gelukkig geen ongeregelde heden aangetroffen.

Tijdens de jaarvergadering zijn ook de namen bekend gemaakt van de vrijwilligers van het jaar. Dit waren Jan Rem Struivink, Frans Baudoin en Jos Vos. Zij hebben met het opstellen van de nieuwe statuten van onze vereniging een knap staaltje werk geleverd. Nogmaals dank voor hun inzet! Krijn heeft weer de gebruikelijke loterij gehouden en Frans Hagenaars ging met de prijs aan de haal: het boek "Atlas van de klimaatverandering".

Nadat we tijdens de rondvraag als bestuur wat huiswerk hebben gekregen, kon ik tevreden een punt achter mijn eerste jaarvergadering van Hei, Heg en Hoogeind zetten. Na afloop heb ik voldoende feedback ontvangen, zodat ik het volgend jaar weer kan doen.

Gezien de ontwikkelingen rondom corona zal het wel weer een tijdje duren voordat we elkaar weer kunnen ontmoeten.

Blijf gezond en hopelijk gauw tot ziens!

Harrie Maas

Oproep

In onze pilot Bodem-Water-Biodiversiteit willen we ook graag aan de slag met bodemaatregelen en niet standaard gewassen. We willen dit vooral ook in het veld uitproberen. Wie heeft interessante ideeën die we eens uit kunnen proberen?

Graag contact opnemen met via secretaris@heiheghoogeind.nl

Resultaten BIMAG; Boeren Insecten Monitoring Agrarische Gebieden

In de “zomer nieuwsbrief” schreven we al over het landelijk project om nachtvlinders te monitoren op agrarische percelen waaraan onze Plattelands vereniging meewerkt. Met een gestandaardiseerde methode worden nachtvlinders gevangen in emmers met een blauwe lamp.

Na het fotograferen van de gevangen vlinders worden ze weer vrijgelaten. De foto's worden daarna in een computersysteem gezet. Specialisten brengen vervolgens de gefotografeerde nachtvlinders op naam.

Ondertussen zijn de resultaten voor het seizoen 2021 bekend. We hebben in totaal 125 nachtvlinders gevangen op het perceel van Toine Maas. Daarbij kwamen we 38 soorten tegen. Bij twee vlinders was niet te achterhalen welke soort het betreft. De zwarte C-uil werd het vaakst gefotografeerd.

In de maanden juni en september kregen we de meeste vlinders voor de lens. In de emmer die in het agrarisch na-

Nachtvlinders hebben de naam een beetje saai te zijn: ze hebben meestal geen mooie kleuren maar als je goed kijkt zijn het eigenlijk ook hele mooie vlinders. De meest aangetroffen vlinder bij onze monitoring was de Zwarte C-uil.

tuurbeheerstuk stond, zaten de meeste vlinders. Ook de emmer op het erf scoorde ook goed.

In warme, wat vochtige nachten vingen we de meeste vlinders. Het voorjaar en eind juni/begin juli, waren er wat mindere tijden door de temperatuur en de regen.

Naast nachtvlinders zagen we ook veel andere soorten in de emmers, waaronder muggen, meikevers en eendagsvliegen. Het was niet altijd mogelijk om alle vlinders in de emmer te fotograferen: sommige kozen ervoor om voortijdig en zonder foto te vertrekken.

Het blijft iedere keer spannend wat er 's ochtends in de emmer zit.

Water vasthouden op en rond de Gastelsche Heide

In 2020 en 2021 heeft Waterschap de Dommel verschillende werkzaamheden uitgevoerd rondom de beek de Oude Strijper Aa. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd in het deel tussen de Gastelsche Heide en Leenderstrijp/De Riesten.

De Strijper Aa bestaat eigenlijk uit twee parallelle beekjes. Bij de ruilverkaveling in 1973, is aan de oostzijde een nieuwe beekloop gegraven. Aan de westzijde, dichterbij het Leenderbos, ligt de Oude Strijper Aa.

Met veranderende omstandigheden in ons klimaat wordt het steeds belangrijker om beken te herstellen en toekomstbestendig te maken. Naast pieken in de waterafvoer hebben we steeds vaker te maken met periodes van droogte. Het water stroomde te snel het gebied uit en de grondwaterstanden waren in het voorjaar en de zomer te laag. Hierdoor kampen de omliggende vennen en bosgebieden met verdroging.

Om deze reden is ruim 2,6 kilometer beekherstel uitgevoerd. De voorheen rechte beek is verlengd en slingert nu weer door het landschap. Daarbij is het profiel van de beek veranderd om beter bestand te zijn

tegen droge en natte periodes. Nieuwe poelen vergroten het leefgebied van onder andere amfibieën.

Behalve het laten slingeren van de beek is ook op verschillende plaatsen maaiveldverlaging toegepast. Door gebieden

bij de beek af te graven krijgt de beek weer de ruimte om te overstromen. Dit zorgt aan de ene kant voor het bergen van water bij piekafvoeren en aan de andere kant ook voor het aanvullen en op peil houden van de grondwatervoorraad, waardoor het water meer kans krijgt te infiltreren in de bodem. Bijkomend voordeel is dat de schommelingen in de waterstanden in stroomafwaarts gelegen gebieden minder groot worden.

De meanderende beek nabij de Heggerdijk.

In totaal is meer dan 40 hectare afgegraven met gemiddeld 30 cm. De grootste afgravingen zijn bij de Gastelsche Heide uitgevoerd. Later zijn ook nog bij de Riesten en ten westen van het bosgebied van de Strijperheg percelen afgegraven.

Op 10 september 2021 was de officiële oplevering van het project. Met de uitgevoerde werkzaamheden is het beekdal rondom de Strijper Aa weer een stuk toekomstbestendiger geworden: het bergt water, dat infiltreert en zorgt dat de piekniveaus in de beek verlaagd worden.

Geboorte

Dat de gemiddelde leeftijd binnen onze vereniging redelijk hoog ligt is geen geheim en misschien ook niet zo gek. Daarom is het extra leuk dat een van onze jongere leden onlangs vader is geworden. Roel van Dijk is samen met zijn vriendin Martine Huygens de trotse ouder geworden van zoon Boris. Via deze weg willen wij Roel en Martine van harte feliciteren met dit heugelijke feit!

Project bodem-water-biodiversiteit : de nulmeting schotbalkstuwen

Afgelopen maanden heeft onze vereniging een nulmeting uitgevoerd naar de conditie van alle schotbalkstuwen, in het werkgebied van onze vereniging. Vorig jaar hebben we ruim 30 stuwen bekeken. Daaruit bleek dat het goed was om alle stuwen te bezoeken.

Die nulmeting deden we in het kader van ons project bodem-water-biodiversiteit, waarbij onze vereniging (samen met de ZLTO) optrekt. Het betrof hier ruim 125 schotbalkstuwen, die in de laatste 25 jaar geplaatst zijn.

verbeteren. Sommige stuw-tjes staan wellicht niet meer op de goede plaats en zouden beter herplaatst kunnen worden. Andere zouden we kunnen repareren maar dan gekoppeld aan afspraken voor een correct gebruik. Zoals in de Burgemeester Vogelslaan zouden we graag naar gebiedsprocessen gaan: samen met de bure-n kijken, hoe we maximaal water kunnen bergen om verdroging tegen te gaan. Een soort van 'miniwaterschapje'.

Niet gebruikte stuwen zijn vaak moeilijk vindbaar: riet, gras, bomen en bramen doen de stuw opgaan in het landschap.

Een schotbalkstuw. Door het insteken of verwijderen van plankjes kan de waterstand in de sloot geregeld worden. Het overtollige water (boven het ingestelde niveau) stroomt over het bovenste plankje weg. Op de foto een oudere stuw die nog steeds goed functioneert.

We troffen veel defecte stuw-tjes aan. Velen zonder plankjes of zelfs volledig vernielde. Maaischade is geen uitzondering. De indruk ontstaat dat veel stuw-tjes ook niet bediend worden: ze zijn volledig in de omgeving van riet, bomen en gras opgegaan en moeilijk te vinden.

Dat is natuurlijk jammer, temeer omdat het correcte gebruik van de stuw-tjes bijdraagt aan het vasthouden van water. Gelukkig troffen we ook goed gebruikte stuw-tjes die als voorbeeld kunnen dienen.

Komend jaar willen we samen met de perceeleigenaren/-gebruikers bekijken hoe we dat kunnen

Maaischade: de plankjes kunnen niet meer bijgestoken of verwijderd worden

Stille kracht

De naam is vorige nieuwsbrief al eens gevallen. Maar wat veel mensen niet weten is dat Mariet Kerkhofs al sinds jaar en dag de stille kracht is van deze nieuwsbrief. Sinds onze nieuwsbrief uitkwam in 2006 is het Mariet die stevast de teksten controleert en corrigeert. En dat corrigeren is toch wel nodig licht ze toe: 'ik kom van alles tegen: van komma's die ontbreken; de d-t fouten; tot aan verspringingen in de layout'. Niets ontkomt aan haar scherpe oog. 'Ik heb dat eigenlijk van kinds af aan interessant gevonden: taal en spelling' vertelt ze. Haar eigen kinderen heeft ze ook altijd geholpen met schrijven en taal. Nadat ze de definitieve inhoud van de nieuwsbrief ontvangt

print ze deze uit om er eens goed overheen te lezen. 'Papier leest namelijk nog altijd prettiger dan van zo'n computerscherm'. Haar man Peter zorgt dan dat de geredigeerde versie bij de layout bewerking terecht komt. En het moet gezegd worden: in al die tijd heeft de redactie nog nooit een opmerking ontvangen over tekstuele fouten. Zo maakt onze vereniging dankbaar gebruik van de tijd en kunde van Mariet. Op de vraag of ze de inhoud ook altijd interessant vindt antwoordt ze: 'de ene keer wat meer dan de andere. Het stukje wat me het meest is bijgebleven ging over de torenvalkkuikens met de misvormde pootjes. Vanwege de gladde bodem van de torenvalkkast stonden

hun pootjes scheef en konden ze niets vast pakken, dus ook niet vangen of op een tak zitten, dat was zo zielig.' Overigens is dat alweer opgelost door een matje op de bodem te leggen, helaas hadden de kuikens hier zelf niet meer aan. Zelf geniet Mariet ook graag van de natuur. Zo helpt ze Peter bij het hooien en zitten ze op vakantie vaak samen met hun neus bovenop de lokale flora en fauna. Lid worden van onze vereniging hoeft ze niet zo zeer. 'Dat is vooral Peter zijn hobby, maar ik blijf me nog wel een tijdje bemoeien met de spelling in de nieuwsbrief'. Hoeveel fouten ze uit dit stukje tekst heeft gehaald houden we maar even geheim.

Mariet (links) met haar man Peter en dochter Christianne tijdens de natuurwerkdag 2021

Monitoring Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb)

Een werkgroepje van onze plattelandsvereniging is afgelopen maand weer gestart met het monitoren: de wintertelling. Er wordt in een periode van enkele maanden drie keer een bezoek gebracht aan vooraf geselecteerde locaties. In tien minuten worden dan alle vogels geteld die men ziet. Zowel het aantal als de soort wordt genoteerd in een computersysteem. Het werkgroepje doet dit nu voor het vierde jaar. Doel is het achterhalen of het gevoerde beheer in het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer ook daadwerkelijk tot meer soorten en of grotere aantallen leidt.

Binnen de coronaregels van afstand houden worden de waarnemingen gedaan. Foto: Peter Kerkhofs

“Torenvalk in de lift” 2019-2021

WERK GROEP:

Kees Schellens, Erik v Asten,
Erik v Happen,

Peter Kerkhofs, Frans Joosten,
Adrie Staals

Torenvalk in de lift

Eind oktober werd het project 'Torenvalk in de lift' afgesloten. We hielden u met de nieuwsbrief op de hoogte van de inspanningen en de vorderingen. Ondertussen zijn alle nestkasten op één na geplaatst; door een bodemsanering in Sterksel konden we de kast niet plaatsen. Dat gaat dus komend jaar nog gebeuren.

De resultaten van 2021 zijn positief te noemen. Er werden 19 broedgevallen vastgesteld. Bij deze 19 broedgevallen zijn in totaal 90 eieren gelegd, waaruit 79 kuikens zijn uitgekomen. Hiervan zijn er 63 geringd. Zestien jonge

torenvalken konden niet meer geringd worden omdat ze o.a. te groot of verduwen waren.

Het project 'Torenvalken in de lift' is een project van Plattelandsvereniging Hei, Heg & Hoogeind en werd financieel mogelijk gemaakt door Coördinatiepunt Landschapsbeheer; De Nationale postcode Loterij en de Provincie Noord-Brabant. Wilt u meer lezen over dit project? Lees dan het eindrapport op onze website: www.heiheghoogeind.nl.

Enkele van onze trotse gastouders met de geringde jonge torenvalken.

COLOFON

Plattelandsvereniging Hei, Heg & Hoogeind streeft naar een mooi buitengebied waar natuur, landschap en gezonde boerenbedrijven naast elkaar kunnen bestaan. Informatie over onze activiteiten vindt u op

www.heiheghoogeind.nl

Redactie Nieuwsbrief:

Thijs Bertens
Roel van Dijk
Peter Kerkhofs
Koen Staals

Foto's: Erik van Asten
(tenzij anders vermeld)

Contactadres:

contact@heiheghoogeind.nl

